

vrtnar, so pa o njem govorili po vseh drugih samostanih in sicer govorili kot o svetniku. Samo on ni o kaki svoji popolnosti nič vedel in je govoril: »Jaz sem nihče.« Pri skupnem delu z drugimi brati si je izvolil vedno zadnje mesto. Povsod je hotel biti zadnji. Samo v eni stvari je bil prvi: pri vstajanju. Poverili so mu v samostanu službo budilca in jo je opravljal skoro do svoje smrti. Vsako jutro ob treh je že bil v oratoriju ali molilnici in je tam molil križev pot in bil zatopljen v premišljevanje, dokler ni prišel čas, da je šel buditi po samostanu. Po sv. maši, pri kateri je vsak dan, razven enega v tednu, sprejel sv. obhajilo, je šel brez zajutruka na delo v vrt. Opoldne in zvečer je užil največkrat le nekaj odpadkov, ki so jih pustili drugi in je trdil, da mu je to najljubše. Vina ali piva ni pil nikoli. In pri tej pičli hrani je delal brat Janez na vrtu od zore do mraka kakor najmočnejši mož. Pri delu je ves čas molil in premišljeval; tu in tam je zapel kako pobožno pesem. Če je kedaj čital ali slišal, kako so živeli svetniki, je vzdihnil: »To so bile velike duše, kaj pa storimo mi!«

Razven tega zunanjega strogega življenja, ki si ga je bogoljubni brat sam nalagal, ga je pa Bog obiskoval še z notranjim trpljenjem. Mučile so ga velike skušnjave proti krščanskemu upanju in velik strah, da ne bi bil zveličan. Te muke so bile včasih tako velike, da je bil po taki noči veliko bolj zdelan in zmučen, kakor če je ves dan opravljal svojo težko vrtnarsko nalogo. Ni pa prišel nikdar niti glas pritožbe čez njegove ustnice. »Božja volja je tako,« ta misel ga je krepčala v najhujšem trpljenju. Ni čuda, da mu je nek njegov predstojnik dal izpričevalo: Naš brat Janez reši s svojo molitvijo in trpljenjem več duš, kakor naši patri s svojimi pridigami in delom.

Posebno hudo je trpel brat Janez zadnja tri leta svojega življenja. Na eni nogi so se mu napravile otekline in rane, tako, da ni mogel več stati ne ležati, le nekako visel je na stolu. Zraven pa ga je pritiskalo z vso močjo njegovo dušno trpljenje. Bil je zadnji boj, ki ga je moral božji borec še izvojevati tukaj. In dobro ga je izvojeval. Ni prišla iz njegovih ust beseda pritožbe ali obupa. 3. novembra leta 1883 je bil boj končan in duša ponižnega brata je šla v veselje svojega Gospoda. V Rimu so že dali dovoljenje, da se preiskuje njegovo življenje, da bi bil prištet blaženem.

Kako nam kaže ta preprosti samostanski brat pot v nebesa, ki jo lahko hodi vsak izmed nas. 47 let je opravljal navadna vrtnarska dela, a do kakih višin se je dvignila njegova duša! To naj bi bila tudi naša življenjska pot! Natančno in vestno opravljati svoja opravila, če so na zunaj še tako malenkostna in nizka. Pri svojem delu biti združen z Bogom. V trpljenju biti vdan v njegovo voljo. Tako človek dozoreva za večno plačilo.

Važne zadeve. Res je sicer, da je lahko človek v največjem trpljenju in največji revščini vdan svojemu Bogu.

Res pa je tudi, da človeka radi njegove slabosti ravno neugodne gmotne razmere pripravijo do tega, da začne prestopati božjo postavo in da se Bogu čisto odtuji. Zato pa mora biti danes za katoličane velika naloga, da skušajo vsem slojem prebivalstva ustvariti kolikor mogoče ugodne ali vsaj vzdržljive gmotne razmere. S tem, za vse življenje neizmerno važnimi vprašanji se je bavil tudi letošnji veliki nemški katoliški shod v Friburgu. Povdaril je v tem oziru posebno dve važni stvari, kateri tudi nista pretežko izpeljivi. — Prva je, da naj žene, posebno v delavskih družinah, gospodinjsko pametno in tako, da se družina tudi ob skromnih sredstvih kolikor mogoče dobro in zdravo hrani ter vzdržuje. Zato naj se posebno gleda na to, da se dekleta, ki se pripravljajo na svoj prihodnji poklic, gospodinjsko kolikor mogoče dobro izobrazijo in pripravijo. — Druga važna zahteva je ta, da se med ljudstvo zanese duh varčevanja, da se prepotrebni denar ne izmeče za razne nepotrebne stvari, za nespametno obleko, za alkohol, nikotin itd. So to stvari, ki so važne tudi za nas in za katere naj bi se tudi med nami vzbudilo veliko več zanimanja, kakor ga v resnici je.

Velika modrost sovražnikov Cerkve.

NOVICE

Likvidacija mariborskega velikega županstva. Z dnem 10. novembra tega leta prestane poslovanje tukajšnjega velikega županstva ter preidejo z 11. novembrom tega leta posli velikega županstva v pristojnost Dravske, odnosno glede okrajev Čakovec in Prelog Savske banovine s sedežem v Zagrebu. Od 11. tega meseca dalje je torej vse vloge, ki spadajo v banovo kompetenco, naslavljanjati na Banovo upravo v Ljubljani oziroma Zagrebu. Od tega dne pa do končne likvidacije velikega županstva, ki mora biti zaključena do 4. decembra tega leta, nosi županija naslov: »Županija v likvidaciji«.

Duhovniške vesti. Jožef Pretnar, kaplan v Dobovi, je nastavljen za provizorja v Razboru v laškem okraju. Franc Strmšek, doslej kaplan v Šmarju pri Jelšah, pride za kaplana v Dobovo; Janez Rančigaj, kaplan pri Sv. Lovrencu na Pohorju, pa je imenovan za kaplana v Šmarju pri Jelšah.

Smrt zaslužnega g. župnika. V Šoštanju je umrl v soboto 2. novembra tamošnji upokleni župnik Jožef Attender. Blagopokojni se je rodil 4. avgusta 1864 v Šmartnem pri Slovenjgradcu in bil posvečen v mašnika leta 1887. Služboval je v Celju kot kaplan in precej časa je župnikoval na Polzeli, kjer se je posebno brigal za božjo pot na gori Oljki. Iz Polzele je prišel za župnika v Šoštanj. Bil je blaga duhovniška duša, ki je storila zelo veliko dobrega ter bila spoštovana ter priljubljena od duhovnih sobratov in vernikov. Rajni je zadnja leta radi boleznii veliko trpel. Bodi mu ohranjen pri vseh, ki so ga poznali, časten in trajno hvaležen spomin!

Urednik lista, ki ga izdaja nemški general Ludendorf, ki je znan iz svetovne vojne, je pred kratkem imel v Münchenu predavanje, v katerem je na široko razlagal, zakaj general Ludendorf nastopa zoper jezuite. K besedi se je oglašil nek bogoslovec iz Münchena in je dokazal, da general Ludendorf nima prav. Pač malo častno za generala!

Kako se je delalo v Mehiki. V času, ko so bile cerkve v Mehiki izročene na milost in nemilost sovražnikom vere, je iz njih izginilo veliko umetniških podob in drugih dragocenosti. Najvišji sodnik v Mehiki je odredil, da se preišče, kam so te dragocenosti prišle.

Kako postajajo Kitajci krščanski. — Krščanski Kitajci imajo navado, da opravljajo skupno razne molitve. Če je v kaki družini tudi kak sam katoličan, opravi te molitve glasno. Te molitve so sestavljene tako, da vsebujejo vse glavne krščanske resnice. In zelo velikokrat se zgodi, da poganški družinski člani, ko slišijo te molitve, postanejo pozorni, začnejo misliti in postanejo katoličani. V mestu Haku je bilo v začetku leta samo 37 katoliških družin, a na prej omenjeni način jih je bilo koncem leta že nad sto. Ali tudi pri nas ne bi imela skupna družinska molitev velikega vpliva in veliko uspehov?

Zadušila se je. Na Pobrežju pri Mariboru v Nasipni ulici 26 je prebivala 80 letna Marija Brezner. V ponedeljek dne 4. novembra se je hotela preseliti k svojemu sinu na Tirolsko, a se je v noči poprej zadušila radi dima, ker je zakurila v peči s slamo.

S prerezanim vratem so našli na Vseh svetnikov krog pol šestih zvečer v stanovanju v Studencih pri Mariboru 50 letnega Ivana Karnerja. Še ni dokazano, ali gre za zločin ali samomor.

Žrtev fantovske podivjanosti. V nedeljo dne 3. novembra je bil smrtno zadet v prsa 18 letni fant Tomažič v Zgornji Bistrici pri Slov. Bistrici. Tomažiča je ustrelil drug fant, ko so šli fantje iz ene vasi nad fante iz druge.

Avtobus Celje — Polzela — Braslovče — Mozirje je pričel obratovati na dan Vseh svetnikov zvečer. Vozi ob četrt na 18. uro izpred kolodvora Celje ter pride v Mozirje okoli tričetrt na 19. uro. Od sobote naprej vozi redno jutraj ob 7. uri iz Mozirja, pride v Celje okoli pol 9. ure, se vrne iz Celja ob pol 11. uri, dospe v Mozirje okoli 12. ure ter se vrne pet minut pred 13. uro iz Mozirja nazaj v Celje ter seveda ob četrt na 18. uro nazaj v Mozirje, kjer bo prenočeval. S tem bo ustrezno osobito Mozirju in okolici, ki je večinoma morala zaostati, ker so do Mozirja bili običajno poštni avtobusi že prenapolnjeni.

Naborniki se opozarjajo na čl. 54 novega zakona o ustrojstvu vojske in mornarice, po katerem imajo le še samo tri mesece po izvršenem naboru čas vložiti prošnjo ali pritožbo proti izreku naborne komisije, kakor na primer za vojaško oprostitev, za skrajšanje vojaške službe, za spremembo določenega roka ali vojaške dodelitve, za odložitve vojaške službe radi študij itd. Po preteku treh mesecev od dneva nabora se morebitne prošnje in pritožbe ne jemljejo več v obzir ter obvelja izrek rekrutne komisije. Ker je novi vojni zakon izšel še le meseca septembra 1929, je za letos izjemoma dovoljeno vlagati vse slične prošnje in pritožbe še do konca tega leta. Naborniki in njihovi svojci se torej v lastnem interesu opozarjajo, da pazijo na določeni termin, in

da nemudoma vložijo pri svojih pristojnih vojaških poveljstvih pravilno kolkovane in z dokazi opremljene prošnje, ki jih morda nameravajo v tem pogledu napraviti.

Velika železniška nesreča na postaji Rajhenburg. V nedeljo zjutraj krog pol treh se je zgodila na postaji Rajhenburg težka železniška nesreča, ki je zahtevala tri mrtve in dva ranjena. Iz Zidanege mosta je došel v Rajhenburg ob 2.15 v noči v nedeljo tovorni vlak s par minutami zamude in zavlil na postaji na stranski tir, da bi se izognil iz Zagreba prihajajočemu ekspresnemu vlaku. Tovorni vlak je bil prepočasen, vsled tega je zadel ekspresni s 40 km hitrostjo v tovornega med 5 in 6tim zadnjim vagonom ravno na mostu, ki pelje preko potoka Brestovica. Težka lokomotiva ekspresnega vlaka, njen tender in službeni voz so se preobrnila radi sunka in padli preko ograje. Stroj je obležal v Savi, tender v potoku, službeni voz ob ograji. Kurjač Jerom, vlakovodja Mirko Vodlak in mariborski strojevodja Arzenšek, ki se je slučajno vozil na stroju ekspresnega vlaka, so bili takoj mrtvi. Strojvodja ekspresnega vlaka Merle in sprevodnik tovarnega vlaka Tavčar sta bila ranjena. Potnikom se ni zgodilo nič. Materijalna škoda je velika.

Najnovejše iz zračnih poletov. Pri sprejemu v Newyorku je napovedal ruski letalec stalno zračno zvezo med Moskvo in Združenimi državami. Omenjeni letalec je pravkar srečno končal polet v prestankih med Moskvo in Newyorkom. — Doslej največjo zračno ladjo vrste »Zeppelin« bodo začeli še letos graditi v Ameriki. Mednarodna družba za gradbo »Zeppelinov« bo spravila v promet štiri zrakoplove. — Nemška zrakoplovna družba takozvana »Lufthansa« bo vpeljala na poziv poštne ministrstva poštne aeroplanne na dolge razdalje. Nemško letalo, ki je frčalo že dvakrat iz Nemčije v Španijo, bo začelo oskrbovati zračno poštno zvezo na Balkanu. Omenjeno letalo za Nemčijo in Španijo se je dvignilo te dni v zrak in hotelo doseči Carigrad. Radi pomanjkanja bencina se je moralo spustiti na zemljo 80 km pred ciljem. Vozilo je 173 km na uro.

Prevzem pošte v zraku. Pred kratkem je bila preizkušena čisto nova iznajdba, ki bo omogočila oddajo in prevzemanje pošte, ne da bi se moralo letalo spustiti na tla. Posebna naprava, ki je zgrajena zelo zamotano, bo kar sama ob priliki preleta aeroplanskega letališča spustila na zemljo za dotično mesto namenjeni poštni zavoji in prevzela drugega za kam dalje namenjenega. Istotako bo mogoče s tem aparatom med poletom oddati in prevzeti pošto iz enega aeroplana na drugega. Prvi poizkusi s popisano iznajdbo so se obnesli zelo dobro in je upati na tožadevno upeljavo na celem svetu.

Redek slučaj ženske podivjanosti. V mestu Kimpolung v Rumuniji je pričela te dni sodna obravnava proti 45 letni kmetici Aneksiji Varlan iz kraja Fundul Moldovei. Obdolžena je, da je umorila celo družino: očeta, mater, sestre in svoje lastne štiri otroke, hlapca in deklo. Grozne zločine je znala pri-

krivati skozi leta. V rojstni vasi je bila na zelo dobrem glasu. Slučajno so prišla na dan njena krvava dejanja. Obtožena je deloma priznala krvavi posel. Očeta, mater ter sestro je umorila iz lakomnosti, da je za njimi podedovala. Zakaj se je znebila za vedno služinčadi ter otrok, to bo razvozljala obravnava, h kateri je povabljenih 50 prič.

Ženske kot stražniki. Ženska policija je uvedena dobrih 15 let na Angleškem in od tamkaj se je razširila po drugih evropskih državah. Najstarejšo žensko policijo je iskati v Siamu v Indiji. Siamske stražnice so starejše ženske in navadno precej nepriključive zunanosti. Oblečene so sicer v uniformo, a orožja ne nosijo. Njihova glavna služba obstoja v tem, da čuvajo vhod v kraljevo palačo v mestu Bangkok. Sledijo vsakemu tujcu, ki prestopi prag palače ter mu ostanejo vedno ob strani, dokler se ne odstrani. Predvsem jim je paziti na to, da se nikdo ne drzne stopiti v dotiko z ženskim spolom kraljevega harema. Možje, kateri morajo v palačo radi poklica kakor: zdravniki ter delavci, se gibljejo prosto, vsi drugi moški obiskovalci so pa pod nadzorstvom ženske policije.

Rusiji grozi letošnje zimo lakota. Po poročilih iz Moskve stoji Rusija pred zopetno najhujšo nesrečo, pred — lakoto v zimskem času. Sovjetsko časopisje je opozarjalo oblasti že tedne na letošnje slabo žetev in na poročila o občem pomanjkanju, ki prihajajo iz cele obširne ruske države. Po vseh industrijskih mestih znatno zmanjšujejo količino hrane, ki je že davno vsa na karte. Boljševiški list »Izvestija« dela odgovorne za letošnje lakoto kmete, ki so polja preslabo obdelovali. V žitnici Rusije, v Ukrajini so obdelali kmetje eno tretjino polja. V Kubanu je bila posajena komaj ena šestinka. V premnogih pokrajinah se je pokvarilo ono žito, ki je bilo oddano oblasti in to predvsem radi tega, ker ga kmetje niso očistili pred oddajo. Da bo Rusija in to industrijski kraji to zimo smrtno gladovali, tiči glavna krivda v vednih prepirih med komisarijatom za trgovino in promet. To nesporazumljenje je uničilo ogromna žitna skladišča.

Novodobni Robinzon umrl. — Pred kratkem je zatisnil za vedno oči najboljši osamljen človek na svetu. Kapitan parnika, ki je došel v južnoafriško luko in ki je preplul Indijski Ocean, je prinesel v širšo javnost novico, da je umrl Rihard Hardy. Pokojni je bil znan pod imenom »puščavnik na Hog Islandu«. Omenjeni kapitan je znal povedati tudi marsikatero zanimivo iz življenja tega novodobnega Robinzona. Otok Hog Island spada k otočju Crozet, ki leži na meridijanu Madagaskar (otok ob južni Afriki). Otoki so vedno obiskani od silovitih viharjev. Podnebje na njih je zelo slabo. Že meseca maja pade prvi sneg, kateremu sledi zima do decembra, potem pa pride deževna doba. Drevesa ni niti enega. Hardy je preživel na groznem otoku 13 let. Posebna družba iz avstralskega otoka Nova Zelandija je zgradila na otočju

shrambe za živež za brodolomce. Samotar Hardy je opravljal za 25 funtov šterlingov na leto službo čuvarja enega teh skladišč. Puščavnik je imel knjižnico, ki je hranila tri knjige: »Izgubljeni raj« od Milтона, dela Angleža Šekspirja ter sv. pismo. Enkrat na leto je obiskal otok parnik; ki je pripeljal živila in povedal novice. Hadry ni govoril s pomorščaki niti besedice tudi v dneh ladjinega obiska ne. Prevzel je od kapitana živež ter mu izročil pisani seznam onih potrebščin, s katerimi naj založi prihodnje leto njega in skladišče. Pisma in časopise je pometal, ne da bi jih prečital, v ogenj.

Usodno za zločince. Najnovejša iznajdba na polju puškarstva je v Ameriki puška, iz katere je mogoče oddati barvane strele. Strelna novost bo posebno dobrodošla za preganjanje zločincev. S to puško bodo streljali na one lopove, ki bežijo pred roko pravice na avtomobilih. Orožje zgleda kot navadna puška, ki je nabita s patroni, ki po izprožitvi pustijo za seboj blesteč barvan svetlobni žar. Barvilo se kmalu posuši, zapusti pa na obleki viden znak. Po teh barvanih madežih bo policija pozneje lahko spoznala zločinca in njegov avtomobil, akoravno se mu je posrečilo, da je trenutno ušel.

Junaški golobi.

V »Gospodarju« smo že enkrat opisali, kako je rabila nemška vojska na francosko-angleški fronti golobe kot fotografe utrd in raznaševalce povelj. Danes se hočemo dotakniti junaštva golobov, ki so vršili med svetovnimi klanjem službo v ameriški vojski, ki je nastopala proti Nemcem. Amerikanci so se posluževali poštinih golobov za prenašanje sporočil v onih slučajih, ko je bilo vsako drugo občevanje nemogoče. Golobi kot poročevalci so molčali o svoji službi in le krogla jih je napravila lahko za izdajalce. Ameriški golob »prezident Wilson« je preletel na fronti 25 milj v 25 minutah. Med potjo je bil težko ranjen, a kljub temu je dosegel cilj ter prinesel generalnemu štabu važno sporočilo. Po končani vojni se je vrnil omenjeni golob nazaj v Ameriko, živel še 11 let v vojaškem golobinjaku v Monmouth in je poginil še le pred kratkem.

Med vojno je imela ameriška vojska 50 tisoč poštinih golobov, ki so bili vsi v službi. Sporočila, katera so prenašali na frontah golobi, so bila pisana na najbolj tankem papirju in pritrjena z aluminijastim obročkom na nogo.

Amerikanci trdijo, da je bil izid katke večje vojaške akcije v 412 slučajih odločen s pomočjo poštinih golobov.

Posebno znan je bil med vojno golob »Spike«, majhen ter grd ptič, ki je rad napadal nemške golobe in vsikdar zmagal. Enkrat se mu je posrečilo, da je preletel nemški artilerijski ogenj in je otel ameriški vojaški oddelek iz zelo velike neprimlike.

Preletel je nekoč v pol ure 55 km. Poštini golob »Cher Ami« se je odlikoval s tem junaškim činom: Oddelek Amerikancev, ki je bil v prvih vrstah, je bil

popolnoma odrezan. Štab je ostal cele ure brez obvestila o obkroženih in jih je domneval za izgubljene. Naenkrat pa je zagledal eden od štabnih oficirjev na nebu črno piko. Kmalu so prepoznali v črni točki goloba »Cher Ami,« ki je sam ranjen, prinesel natančno poročilo o obkroženem oddelku. Le golob je otel te Amerikance in bil zato slovesno odlikovan od generala Pershinga.

IZ ŽIVLJENJA ŠOLANEGA IN UČENEGA ROPARSKEGA POGLAVARJA.

Njujorška policija hrani zapiske o življenju moža, ki je bil eden najbolj učenih in prebranih roparskih poglavarjev v amerikanskem vele mestu. Pisal se je Leslie in je bil sin zelo ugledne in bogate rodbine. Študiral je za inženerja in stavbenika. Po smrti svojih staršev je zašel v slabo družbo in se začel bratiti s takozvanim njujorškim podzemeljskim svetom. Radi šol in izredne nadarjenosti je postal kmalu poglavar vlomilcev v bančne blagajne. Lesliejeva vlomilska organizacija je bila ena najbolj nevarnih v Zedinjenih državah. On sam se ni nikdar udeležil izvršitve roba, pač pa je vsakega pripravil tako, da je zabrisal policiji prav vsako sled.

Ako je snoval Leslie kak večji vlom, si je preskrbel predvsem načrte banke, ki bi naj bila oropana. Iz teh je izgotovil risbe bančne podzemeljske stavbe ter kleti, v katerih so nameščene blagajne. Podrobne risbe je razdelil na posamezne tolovaje, katere je vtiho tapljal v banke kot sluge, vratarje itd. Pri velikih bančnih vlomih je šlo tudi za tem, določiti tip blagajne in ime

one tvrdke, ki jo je izgotovila. Ako se je to posrečilo, potem je imel Leslie lahko igro, ker je poznal tipe vseh blagajn v Združenih državah, da, imel je celo modele bolj zvito izdelanih ključavnic. Na modelih se je sam vežbal tako dolgo, dokler se mu ni rodil celi načrt kako vlomiti. Zatem je začel o podrobnosti vloma podučevati one članе svoje družbe, ki so bili določeni za izvršitev. Poduk je bil večkrat tako natančen, da je pustil opremiti cele sobe ravno tako, kakor je bil opremljen za vlom izbrani denarni zavod. Vlomilne vaje so se morale po večkrat ponoviti, da se je vse ujemalo po Lesliejevi želji.

Sčasom si je nabral toliko premoženja, da se je zadovoljeval še samo s tem, da je proučeval ter popravljal vlomilske načrte drugih roparskih organizacij. Od ene kalifornijske tolovajske družbe je prejel za pregled načrta za vlom v eno banko 20 tisoč dolarjev.

Tolovajsko slovit Leslie je igral dvojno vlogo. Občeval je v najboljši družbi ter se je veselil ugleda dobro stoječega trgovca. Celo učenjaki so ga cenili kot sodelavca in je užival ugled, ker je bil po celi Ameriki znan razlagalec sv. pisma.

Pri Ishijasu sledi na kozarec naravne »FRANZ JOSEFOVE« grenčice, popite zjutraj na tešče brez muje izdatno iztrebljenje črevesa, kar povzroči ugoden občutek olajšanja. Zdravniki-strokovnjaki pripominjajo, da učinkuje »FRANZ JOSEFOVA« voda sigurno in prijetno tudi pri kongestijah proti jetrom in danki, ter pri krčnih žilah, hemoroidih, obolenih prostati in mehurnemu katarju. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.

1116

Nekaj o običajih pri Indijancih.

Severoameriški Indijanec se raduje, ako ima mnogo otrok, ker ima več žen. Na dečke je ponosen, a deklice pa mu razmnožujejo imetek. Ko dorastejo, jih odda v zakon za konje, sedla, bivolve kože itd. Ženo, ki ne rodi otrok, zaničuje ne samo njen mož, ampak celi okraj.

Novorojeno dete zamota mati do vratu v srnino kožo ali pa v volnene rjuhe, nakar ga položi v nekakšen koš, spleten iz protja in prevlečen s kožo. Med potjo si ga oprta na pleča, pri delu pa ga obesi na vejo. Mnogo ter nepotrebno plakanje novorojenčku ni dovoljeno. Žene enostavno zamašijo kričanju nos in usta, da se nekateri skoro zaduši. Po večkratni ponovitvi tega sredstva se deca res navadi molčati. Deček dobi vedno ime svojega očeta, deklica matere. Tudi druga imena jim dajo, najrajši kake lepe ali močne zverine, kakor na primer: Železni Bivol, Kameniti Jelen, Žolti Medved, Stari Bivol, Drveči Konj, Beli Volk i. t. d., razen tega so še v navadi ta-le imena: Debeli Vrat, Hitra Noga, Jelenov Zob, Besneči Veter, V obraz padajoči dež itd.

Ko je dete staro 10 ali 12 mesecev, ga osvobodijo zamote.

Male indijanske deklice se iskreno

razvnemajo za punčike, katere jim nareja mati iz raznih cunj. Dečki dobijo že v šestem ali sedmem letu pušice in lok, s katerim se podijo po okolici, streljajoč ptice in drugo zverinjad. Zelo priljubljeno igro si prirejajo dečki s tem, da eden izstrelji pušico v zrak, ostali pa si prizadevajo, jo pogoditi. Kdor jo zadene, dobi od strelca lok za nagrado. Pri tej zabavi se seveda kaj radi stepejo.

Indijanec je zelo tesno navezan na svoje sinove. So slučaj, da se je oče pustil pahnuti v ječo namesto sina in je umrl strašne smrti. Ako ima kateri Indijanec več žen in v vsako kopico otrok, tedaj umevno vlada v kolibi silovit krič; navzlic temu pa jih oče zelo redko opozarja k miru in redu. Malčki skačejo križem-kražem po očetu, najsi bo ležeč ali sedeč ter razgrajajo, da se dvignejo celi oblaki prahu pred njimi. Vse to pa ne zruši očetove potrpežljivosti; nasprotno česteje z nasmehom ali momljanjem izraža znak svoje radosti nad razposajenim krogom.

Indijanski deček zraste divji in brez vsake kazni. O pravem in nepravem nima niti pojma. Je zviti in že prav začasno se nauči stroke odraslih, ki obsoja običajno v tem, kako prevarati belokožce, koliko konj so ukradli itd.

Vse to je dečkom poglavitni cilj, a že zelo zgodaj se jim vzbuja težnja, se v sličnih činih izkazati prvake.

Deklice, kakor hitro shodijo, upreže Indijanec k delu ter jih prisili, pomagati materam. Indijanke se zelo mlade možijo in često že v šestnajstem letu odcvetajo vsled težkega dela. Dostikrat izgleda 40 ali 50 letna, dasi sicer šteje še le 20 do 25 let. Indijanke svoje otroke zelo ljubijo in skrbijo ne le zgolj za lastno deco, nego tudi za otroke tujih mater. Sirota, ki je izgubila očeta in mater, najde kmalu rednico, in če oče ni protiven, ga vzame celo za lastnega otroka.

Dečki, ko dorastejo, pasejo konje ali pa hodijo na lov, da ne stradajo. Na ta način se indijanski deček začasno od-tuji, samostojen pa postane še v sedmem letu, a je v tem času že razvit kakor sin belokožca v petnajstem letu. Štiriletnega ga že privežejo na konja, a v petem do šestem letu že jezdi sam.

V Washingtonu se nahaja že nekaj let šola za indijanske dečke, katero obiskujejo zlasti otroci poglavarjev iz oddaljenih pokrajin. Ko pa se povrnejo v svoj kraj, navadno sčasoma vse pozabijo, kar so se učili. Dečki so v 14 ali 15 letu že popolnoma neodvisni.

Največji rovarji se zberejo v četo in ko se srečajo s fanti iz tujega kraja, jih napadejo, zbijejo do krvi in mnogoteri se vrača s težko rano iz tepeža. V tem slučaju se potem poglavarji in zmagovalci zbero na posvet. Pustijo si razložiti podrobnosti: začetek in potek boja, najsrčnejše nato označijo za bojovníke. Izvoljeni se zatem odtegnejo za nekoliko dni v samoto, odkoder se vračajo kot borci v svoj tabor. Oče nima od tega časa nobene moči nad svojim sinom. Odslej je njih glavna briga, da si s tatvino ali pa z bojnim prilastijo čim največ imetja, zlasti konj.

Ko je indijanski deček dovolj star in močan, da ga mazilijo za vojaka, zahrepeni po lastnem domu. Nikakor noče, da bi še nadalje bil odvisen od milosti očeta ali pa se zanj trudil. Zda se jame ozirati za ženo v svojem kraju, katero si hitro poišče. Na svatovanje se obleče v najlepše kože, počese si lase, lice umetno pobarva, okrog vratu si obesi nanizano zobovje divjih zverí. Tako nališpan se poda naposled na obisk v kolibo izvoljenke. Po večkratnem obisku se začne pogajati oče dekleta z materjo borca, če pa ta več ne živi, s kako drugo sorodnico. Dovoljenje očeta zavisí od števila konj in vrednostnih predmetov, katere ponudi mladeček za dekle.

Mladenič dobi konje (jih ukrade) iz tujih krajev, ako slučajno oče s svojim premoženjem ne zmore sinu dati določenega števila. Ako se pogajanje izvrši mirnim potom, in če dekle čuti do fanta naklonjenost, tedaj mu izjavi, da ima upanje. Ako se oglasi več snubačev, dekle to zna izkoristiti s tem, da jih drži dalje časa v neodločnosti ter jih spretno vodi za nos. V tem slučaju tudi oče izrabí priliko ter ceno svojih hčerk znatno zviša. Kateri izmed snubačev ponudi največ vred-